

TÂM - TÀI DOANH NHÂN CỰU CHIẾN BINH

Nghệ nhân ưu tú Nguyễn Văn Hùng đang mô phỏng bức tranh trên giấy.

Bước chân vào sảnh tầng 1, Trung tâm Văn hóa Kinh Bắc của tỉnh Bắc Ninh, tôi choáng ngợp với hàng chục bức tranh ghép gỗ đang được trưng bày. Hỏi ra mới biết, đó là tranh của Nghệ nhân ưu tú, CCB Nguyễn Văn Hùng ở khu Khúc Toại, phường Khúc Xuyên, T.P Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh. Anh đã biến những mảnh gỗ vụn tưởng như bỏ đi, thành những tác phẩm nghệ thuật tinh xảo.

Dáng người nhỏ, nhanh nhẹn, giọng nói thủ thỉ, Nghệ

Nghệ nhân Nguyễn Văn Hùng:

Biến gỗ vụn thành tranh

Bài và ảnh: VŨ MINH ☆

nhân Nguyễn Văn Hùng cho biết: Anh sinh năm 1962, trong gia đình có truyền thống lâu đời về nghề mộc. Từ khi còn bé, anh đã được “tắm” trong môi trường của gỗ, sản xuất các loại đồ gia dụng như: giường, tủ, bàn ghế... Ở tuổi lên 9, lên 10, anh đã cầm cưa, bào, đục đẽo cùng anh em trong nhà đóng hàng. Khi cưa gỗ, nhiều đầu gỗ vụn bỏ đi, anh thấy lãng phí nên nhặt những mảnh gỗ đó xếp lại thành đồ chơi, dần dần anh ghép thành bức tranh lớn.

Tại khu trưng bày, tôi thấy có hai kiểu tranh ghép gỗ, một loại nổi và một loại chìm. Loại nổi là những chi tiết của tranh, gồm những miếng ghép nổi hẳn lên trên bề mặt của những miếng ghép chìm mà tạo thành tranh. Loại chìm là loại ghép những miếng ghép thuần túy để thành bức tranh có độ phẳng cao. Để làm được tranh gỗ, thường phải trải qua bốn công đoạn là: Chọn gỗ, cắt, lắp ghép và mài tranh. Trong đó,

khâu chọn gỗ rất quan trọng, nó quyết định độ bền, đẹp của tranh. Anh Hùng chia sẻ: Chất gỗ mỗi vùng miền khác nhau. Như gỗ lát của Việt Nam trồng trên núi đá vân sáng, đẹp. Cũng gỗ đó nhưng trồng ở vùng đất Nam Phi mới đầu nhìn rất đẹp, nhưng 1 năm sau vân gỗ sẽ tối, đen sì. Vì vậy, khi hiểu về gỗ rồi thì mình tạo ra bức tranh hàng chục năm sau vẫn giữ được độ sáng của màu gỗ tự nhiên.

Theo anh Hùng: Gỗ sau khi mua về phải ngâm nước khoảng nửa tháng để ra hết chất nhựa, sau đó phơi sấy bằng nắng, gió trời tự nhiên (không sấy bằng nhiệt độ hơi đốt), đem cắt gỗ để xem màu sắc và vân gỗ. Tùy từng chất liệu mà mình sử dụng màu gỗ khác nhau. Như màu của nước phải dùng gỗ màu sáng, màu đất thì dùng màu tối hơn...

Chỉ vào mặt bàn và ghế đang ngồi, anh nói: “Mặt bàn, ghế thông thường họ sẽ dùng bằng gỗ, nhưng mình lại dùng

Một bức tranh ghép gỗ chìm đang được anh Hùng hoàn thiện.

các mảnh gỗ nhỏ ghép vào nhau thành hình bức tranh hoặc hoa văn với những vân gỗ, màu gỗ hoàn toàn tự nhiên, những mảnh gỗ càng bé thì càng không bị co ngót, bàn ghế không có độ xé, mặt bàn không thay đổi nên mang đặc trưng riêng sản phẩm của mình”. Tuy sử dụng loại gỗ “bỏ đi” để ghép tranh nhưng phải là gỗ quý, được anh Hùng chọn cẩn thận, tỉ mỉ từ gỗ lát, mít, hương, trắc, mun... nhằm tránh mối mọt và giữ màu sắc tự nhiên.

Ngoài hiểu biết về gỗ, người nghệ nhân phải có con mắt thẩm mỹ, mặc dù không trải qua trường lớp đào tạo về mỹ thuật nhưng chính làm nghề mộc mà anh Hùng có cái nhìn nghệ thuật về những bức tranh. “Qua thực tế, mình hiểu được chất gỗ, gỗ màu gì, vân thế nào, gỗ lấy ở đâu, từ đó mình có cách để sắp xếp, lắp, ghép chúng vào với nhau tạo sự hài hòa, độc đáo cho bức tranh” - anh Hùng nói.

Chủ đề tranh của anh Hùng thường khai thác bản sắc văn

hóa các vùng miền như: Tranh Đền Đô, hội xuân, làng mạc, đám cưới chuột, vinh quy bái tổ...; hoặc do nhu cầu của khách hàng. Nhiều bức tranh của anh đoạt giải trong các hội thi sản phẩm thủ công Việt Nam như: “Hội xuân Kinh Bắc”, “Hà Nội những góc nhìn thời gian”, “Lễ hội Đền Hùng”...

Việc thiết kế và chế tác hàng trăm bức tranh ghép gỗ mang tính kỹ thuật, mỹ thuật cao và có giá trị kinh tế; cùng với các kỹ năng đặc biệt của anh thể hiện trong việc chọn mẫu, chọn gỗ, ghép, hấp, sấy... để tạo ra tác phẩm tinh tế, hoàn chỉnh, anh đã được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân ưu tú, tháng 10-2020.

Hiện tại, cả gia đình anh Hùng đều làm tranh gỗ. Anh phải thuê thêm thợ để làm các công đoạn khác nhau. Trong quá trình làm, anh còn truyền và dạy nghề cho nhiều anh, em, con cháu và bạn bè với niềm mong mỏi là sau này con cháu giữ được nghề của mình.